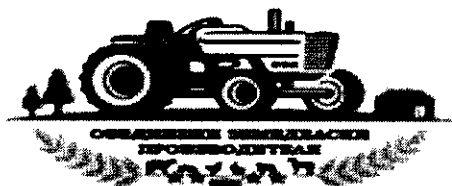

УЗХ: № 18

от 19.12.2023г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Д.л. № 517 КЛ
Дата 21.12.23г.

СДРУЖЕНИЕ
ОБЕДИНЕНИ ЗЕМЕДЕЛСКИ
ПРОИЗВОДИТЕЛИ

град София, акад. Георги Бончев бл.25, ет.1, офис 112, тел:0897529559, e-mail : ozp_2020@abv.bg

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
по предмета на к.д №18/2023г

ОТ:
СДРУЖЕНИЕ
ОБЕДИНЕНИ ЗЕМЕДЕЛСКИ
ПРОИЗВОДИТЕЛИ ЕИК 206828185

гр.София акад.Георги Бончев
бл 25 ет1 офис112 , представлявано от
ВЕНЦИСЛАВ ВАЛЕРИЕВ МИТКОВ

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ ,

Представяме и молим да приемете настоящото становище по предмета на конституционно дело № 18/2023 г. съобразно дадената ни възможност за това с Определение на Конституционния съд на Република България от 21.11.2023 г.

Сдружение обединени земеделски производители (ОЗП) счита, че направеното от Президента на Република България искане за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 2, ал. 4, в частта „и за агрофотоволтаици – при условия и по ред, определени с наредба на министъра на земеделието и министъра на регионалното развитие и благоустройство“, чл. 17а, ал. 3, в частта „на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници“, чл. 23, ал. 3 и чл. 24, ал. 7, в частта „или изграждане на обект за производство на енергия от възобновяеми източници“ от Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., посл. изм. и доп. бр. 86 от 13.10.2023 г.), е допустимо, а по съществото си е основателно.

По същината си и енергетиката, и селското стопанство са ключови отрасли за икономиката на Република България, които следва да бъдат развивани, модернизирани и адекватни на съвременните тенденции. Факт е, че в исторически план човечеството е добивало енергия от различни източници, но препитанието си винаги е осигурявало чрез използване на ресурсите на земеделската земя. В този смисъл същата се нуждае и е получила в Конституцията на Република България (КРБ) и в ЗОЗЗ специална закрила, която считаме, че следва да бъде запазена. Страната ни не може да си позволи да замърсява околната си среда или да намалява площта на обработваемите си земи, тъй като това засяга и националната ни сигурност.

Считаме, че въведеният в § 1, ал. 1 от ЗОЗЗ термин „агро фотоволтаици“, дефиниран като енергийни обекти за производство на електрическа енергия от слънчева светлина, изградени върху земеделска земя, които позволяват спокойното и безпрепятствено използване на същата за нейното предназначение, описва конфигурация между фотоволтаични елементи и земеделски култури, която не би могла да съществува на практика. Процесът на използването на земеделската земя по нейното предназначение иманентно представлява съчетаване на елементите слънчева светлина, почва и растения. Този процес завършва с узряването на земеделските култури и е целта на земеделието. Твърдението, че с отнемане на слънчевата светлина процесът ще продължи безпрепятствено, не намира опора в практиката на земеделския опит на човечеството. Ето защо считаме, че въвеждането на възможност за изграждане на агро фотоволтаици в земеделски земи без промяна на предназначението им представлява противоконституционна фактическа отмяна на законоустановената

процедура за опазване на земеделските земи чрез проверка дали са налице основания за допускането на използване на същите за неземеделски нужди.

Прилагането на улеснена процедура при промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди за изграждане на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници – без да се провежда процедура по утвърждаване на площадка или трасе за проектиране, и с влизане в сила на промяна на предназначението с влизане в сила на ПУП, който предвижда изграждане на обекти от посочения тип, също представлява противоконституционна фактическа отмяна на законоустановената процедура за опазване на земеделските земи. От една страна по този начин се пропуска необходимото техническо обследване на бъдещия обект, а от друга страна, се елиминира разглеждането на преписките от компетентните комисии по реда на ЗОЗЗ. В зависимост от обхвата на ПУП за съответния енергиен обект, е възможна хипотеза, в която едноличен орган, какъвто е кметът на общината, да одобри ПУП, и да издаде разрешение за строеж, и едновременно с това да промени и предназначението на земеделските земи за неземеделски нужди. Това елиминира институционалните гаранции, предвидени в българското законодателство, които чрез разпределяне на различни компетентности между различни органи, допринасят за прозрачност и законосъобразност на административния процес. Предоставянето на компетентност от такъв порядък на общинските администрации, ще доведе до липса на каквито и да е стандарти за преценка и отхвърляне на неоснователни искания за промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди, както и до корупционни практики.

Видно от периодично изготвяните от Министерството на земеделието и храните статистики за използване на земята, и в частност Бюлетин № 419 от м. октомври 2022 г. за заетостта и използването на територията на България през 2022 г., Използваната земеделска площ (ИЗП) е формирана от обработваемата земя, трайните насаждения, разсадници, постоянно затревените площи и семейните градини, и тя представлява 45,2% от площта на страната. Обработваемата земя, дефинирана като площи, при които се прилага сеитбооборот, временните ливади с житни и бобови треви, угарите и оранжерииите, представлява 68,8% от ИЗП, т.е. 31,1% от площта на страната. Продължаването на анализа относно процента от площта на страната, който действително може да бъде използван за съвременно интензивно земеделие само потвърждава извода, че земеделската земя е крайно ограничен ресурс, който следва да бъде защитен на законодателно равнище и който не бива да се пилее лекомислено. В този смисъл предвидената законова промяна, която позволява изграждане и разширение на фотоволтаични системи и върху земи от пета и

шеста категория, представлява противоконституционно посегателство върху едни от най-плодородните земи. Извън позволените със законовата промяна територии /от пета до десета категория земи/, остават единствено земите от най-висока категория /от първа до четвърта/, които обаче са най-малък процент от земеделските земи в страната и са най-ограничени по площ.

Предвиденото премахване на изискването при изграждане или разширяване на обекти, използващи фотоволтаични системи, върху неполивни земеделски земи, да има становище за присъединяване на същите към съответния оператор на електропреносната мрежа, поставя под въпрос доказаната целесъобразност на изграждането или разширяването на тези обекти въобще. Носи и опасност от неоправдана промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди. Ето защо от характера на описаните законови промени може да се направи извод, че същите единствено създават преференциално третиране на инвестициите в производство на енергия от възобновяеми източници върху земеделски земи.

Това третиране противоречи на нормите на чл. 21 от КРБ, съгласно които земята е основно национално богатство, което се ползва от особената закрила на държавата и обществото. Обработваемата земя се използва само за земеделски цели. Промяна на нейното предназначение се допуска по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закон. С процесните промени в ЗОЗЗ до голяма степен се елиминира процедурата по доказване на нуждата от промяна на предназначението на земеделските земи, както и процедурата по самата промяна. Считаме, че характерът на процесните промени в ЗОЗЗ противоречи на особения режим на земеделските земи, уреден в КРБ, и представлява де факто неговата отмяна със закон, което противоречи на върховенството на Конституцията в националния правен ред.

Коментираните промени в ЗОЗЗ противоречат и на чл. 15 от КРБ, тъй като не водят до осигуряване опазването и възпроизводството на околната среда, поддържането и разнообразието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната. Напротив, същите представляват законодателно решение, което не включва далновиден и дългосрочен анализ на последиците върху околната среда, земеделието и прехраната на населението на страната.

Ето защо, считаме, че искането на Президента на Република България е основателно и следва да се обяви противоконституционността на чл. 2, ал. 4, чл. 17а, чл. 23 и чл. 24 от ЗОЗЗ в посочените им части.

С УВАЖЕНИЕ:

Венцислав Митков
/ПРЕДСЕДАТЕЛ УС ОЗП/